

the Digital Language Diversity Project

Etenemissuunnitelma

Toimenpidesuunnitelmat ja aikajana

Tiivistelmä

- » Monet niistä 6000 – 7000 kielestä, joita maailmassa nykyään puhutaan, ovat vaarassa kadota.
- » Jotta voitaisiin luoda kestävää politiikkaa niin eurooppalaisen kuin globaalinkin kielellisen monimuotoisuuden suojaamiseksi, on tehtävä digitaalista kehitystä tukevaa politiikkaa. Kun suuri osa elämästämme tapahtuu internetissä ja digitaalisten laitteiden kautta, digitaaliset ympäristöt muodostavan kontekstin, jota alueellisten kielten ja vähemmistökielten (tästedes AV-kielet) puhujat eivät voi jättää huomiotta.
- » Jotta tuleville sukupolville voitaisiin turvata kielten digitaalinen monimuotoisuus, tarvitaan kestävää politiikkaa ja lainsäädäntöä eurooppalaisella tasolla tuon monimuotoisuuden suojelemiseksi. Jos näin ei tehdä, on AV-kielten puhujilla edessään digitaalinen aikapommi, kun nykyisten kehityssuuntien jatkuessa he eivät voi käyttää omaa kieltään yhä enemmän digitalisoituvassa yhteiskunnassa.
- » Euroopan Unionissa on 24 virallista kieltä ja 60 vähemmän käytettyä kieltä. Vaikka kaikilla niillä pitäisi olla samat oikeudet, vain viralliset kielet ovat täysin tunnustettuja. Digitaalisen kehityksen potentiaali tarjoaa mahdollisuuden kuroa näiden kielten välinen digitaalinen kuilu umpeen, ja edetä kohti suurempaa digitaalista kielitasa-arvoa.
- » DLDP-tutkimus osoittaa, että vähemmistökielten digitaalisen kehityksen täytyy olla yhteisöveitoista, eikä seurata kieliteknologiateollisuuden ja yritysten intressejä.
- » Kielitasa-arvo ja -monimuotoisuus ovat eurooppalaisen projektin sydämessä, ja EU:lla on nyt mahdollisuus turvata oman kielen digitaalinen käyttö kaikille kansalaisilleen. Nämä tekijät huomioon ottaen, DLDP-johtoryhmä esittää laaja-alaisen joukon suosituksia kielellisen tasa-arvon turvaamiseksi.
- » Avainasemassa ovat 1) lainsäädäntöä koskevat suositukset siitä, miten valtiot voivat kehittää digitaalisia palveluita vähemmistökielillä, jotta voitaisiin välttyä nyt uhkaavalta digitaaliselta aikapommilta. 2) DLDP:n jatkaminen eurooppanlaajuisen tutkimuksen tekemiseksi, jolla kartoitetaan kaikkien eurooppalaisten vähemmistökielten digitaalisia tarpeita.

Julkaisutiedot

DLDP etenemissuunnitelma

Kirjoittajat:

Davyth Hicks, Paola Baroni, Klara Ceberio Berger, Antton Gurrutxaga Hernaiz, Eleonore Kruse, Valeria Quochi, Irene Russo, Tuomo Salonen, Anneli Sarhimaa, Claudia Soria.

Tämä työ tehtiin osana Digital Language Diversity Projectia (www.dldp.eu), joka saa rahoituksensa Euroopan Unionilta osana Erasmus+ -ohjelmaa. (Rahoitussopimus nro. 2015-1-ITo2-KA204- 015090)

© 2018

Raportilla on CreativeCommons Attribution 4.0 kansainvälinen lisenssi.

Taitto: Eleonore Kruse

Vastuuvapauslauseke

Tämä julkaisu heijastaa ainoastaan kirjoitajiensa näkemyksiä ja Erasmus+ National Agency ja Euroopan Komissio eivät ole vastuussa sen sisältämän tiedon minkäänlaisesta käytöstä.

www.dldp.eu

www.facebook.com/digitallanguagediversity

dldp@dldp.eu

www.twitter.com/dldproject

Download the
full Roadmap

the
Digital Language
Diversity Project

DLDP ETENEMISSUUNNITELMA

DLDP:n politiikkasuositukset

Kielitasa-arvo, ja -monimuotoisuus ovat eurooppalaisen projektin sydämessä, ja EU:lla on nyt mahdollisuus turvata oman kielen digitaalinen käyttö kaikille kansalaisilleen. AV-kielten puhujia odottaa digitaalinen aikapommi, kun nykyiset digitaaliset kehityssuunnat tulevat estämään heitä käyttämästä heidän omia kieliään alati digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Nämä tekijät huomioon ottaen, DLDP-johtoryhmä esittää seuraavia, euroopanlaajuisia suosituksia kielellisen tasa-arvon turvaamiseksi:

- 1 Suosittelee eurooppalaisen lainsäädännön luomista, joka pitää huolta siitä, että vähemmän käytetyillä kielillä (AV-kielillä), mukaan lukien pienemmillä kansalliskielillä, on digitaalisia valmiuksia toimia digitaalialajalla. Esimerkiksi jotta digitaaliset sisämarkkinat voisivat toimia, kansalaisilla täytyy olla pääsy niille heidän omalla kielellään, mukaan lukien AV-kielet ja pienemmät kansalliskielet. Jos näin ei tehdä, saattaa se koko EU-projektin kyseenalaiseksi, ja herättää useita oikeudellisia kysymyksiä.
- 2 Suosittelee, että nykyiseen kielilainsäädäntöön ja AV-kieliä suojeleviin kansainvälisiin sopimuksiin (esimerkiksi Euroopan neuvoston Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva Eurooppalainen Peruskirja) lisätään uusia protokollia, jotka varmistavat säännöksiä julkisen sektorin AV-kielillä, ja näiden kielten digitaaliselle kehitykselle niin, että ne pysyisivät samassa tahdissa valtakielten kanssa.¹
- 3 Suosittelee DLDP:n jatkamista kaikkien eurooppalaisten AV-kielten tutkimiseksi ja niiden digitaalista kehitystä tukevien suositusten antamiseksi. Jotta AV-kielten digitaalisista tarpeista voidaan kerätä tietoa, joka toimii perustana politiikalle ja suunnittelulle, DLDP:tä täytyy jatkaa niin, että se kattaa kaikki eurooppalaiset AV-kielet ja pienemmät kansalliskielet, joilta nyt puuttuu digitaalisia toimintavalmiuksia. Tämän helpottamiseksi EU voi joko järjestää avoimen haun projektiehdotuksille, tai toimia yhteistyössä DLDP-johtoryhmän kanssa.
- 4 Suosittelee, yllämainitun kohdan 3 lisäksi, euroopanlaajuisia tutkimusta kieliteknologisten resurssien tilasta kaikilla eurooppalaisilla kielillä.
- 5 Suosittelee laaja-alaista, pitkäaikaista tiede- kehitys- ja innovaatio-ohjelmaa sekä eurooppalaisella että valtiollisella tasolla innovatiivisten teknologioiden ja palveluiden kehittämiseksi, sekä teknologiakuilun kaventamiseksi eurooppalaisten kielten välillä.
- 6 Suosittelee eurooppalaisen kieliteknologia-alustan luomista yhteistyössä kaikkien eurooppalaisten kielten edustajien kanssa, joka mahdollistaisi kieliteknologisten resurssien jakamisen. Lisäksi tulisi edistää teknologian siirtymistä ja resurssien ja toimintatapojen jakamista luomalla yhteistyöohjelmia kielten välillä, mukaan lukien valtiorajat ylittävät ohjelmat.
- 7 Suosittelee, että EU-instituutiot kehittävät yritysten, julkisten elinten ja kansalaisten tietoisuutta niistä eduista, mitä vähemmistökielisten verkkopalveluiden, -sisältöjen ja -tuotteiden tarjoamisella, kieli-muurien ylittämällä sekä kieliyhteisöjen kulttuuriperimän säilyttämisellä on.
- 8 Kehottaa kaikenlaisia hallintotahoja parantamaan verkkopalvelujen ja -tietojen saatavuutta vähemmän käytetyillä kielillä, ja käyttämään olemassaolevaa kieliteknologiaa, kuten konekäännöstä, puheentunnistusta ja puhesyntetisaatiota kehittääkseen näiden palveluiden tavoitettavuutta.
- 9 Suosittelee, että sosiaalisen median, kieliteknologian ja tietotekniikan yritykset työskentelevät DLDP:n kanssa varmistaakseen kielellisen monimuotoisuuden digitaalisen kehityksen.
- 10 Suosittelee avoimen datan tuotannon varmistamista, tarkoittaen dataa, joka on helposti saatavilla ja käytettävissä vain vähin rajoittein, tai kokonaan ilman niitä. Avoimen datan saatavuus on äärimmäisen tärkeää ohjelmiston ja teknologioiden kehittämiseksi niille kielille, joilla dataa on verrattain vähän.

¹ Nämä suositukset on sisällytetty Euroopan parlamentin mietintöön 'kielellisestä tasa-arvosta digitaalialajalla'. (Jill Evans MEP).

Etenemissuunnitelman aikataulu

Lyhyen aikavälin (2018-2020) toimet eurooppalaisten ja kansainvälisten insituutioiden kanssa.

1

Euroopan parlamentin (EP) mietintö digitaalisen kielidiversiteetin tukemiseksi

Syyskuussa 2018 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mietintö kielellisestä tasa-arvosta digitaaliajalla (2018/2028(INI))², jonka esittelijänä toimi MEP Jill Evans (EFA-Greens), hyväksyttiin Euroopan parlamentissa valtavalla enemmistöllä – 592 ääntä puolesta ja 45 vastaan. ELEN ja DLDP autoivat mietinnön hahmottelussa ja DLDP-neuvonantajia konsultoitii sen suhteen. Vaikka kyseessä onkin oma-aloitteinen mietintö eikä lainsäädännöllinen mietintö (eli se ei velvoita Komissiota tekemään siitä EU-lakia), sen valtava, puoluerajat ylittävä tuki heijastelee Euroopan parlamentin mielipidettä ja vahvaa tukea ehdotetuille toimille, joista yksi on se, että EU jatkaa ja laajentaa DLDP:tä kaikkien eurooppalaisten AV-kielten tutkimiseksi ja suositusten antamiseksi näiden kielten digitaalisen kehityksen suhteen.

lisäksi, toinen monivaikutteinen aloite on Human language Project -ehdotukset, kuten on esitetty EP:n STOA-asia-kirjassa.³ Jos tämä onnistuu, on elintärkeää, että DLDP-löydökset otetaan mukaan ja että AV-kielten digitaalinen kehitys sisällytetään projektiin ja priorisoidaan. (2018-2020)

2

DLDP-tulokset MEPeille/ Komissiolle/ Euroopan neuvostolle 2018

DLDP loppuu vuonna 2018. Ennen sitä DLDP tapaa asianmukaiset komissaarit (Ansip, Navracsics, Gabriel) esitelläkseen projektin tuloksia ja esittääkseen projektin jatkoa kaikkien eurooppalaisten AV-kielten kattamiseksi. (2018-2019)

3

DLDP-tulokset liitettynä keskusteluun Digitaalisista sisämarkkinoista, paikannuslaitteistosta ja STOA-raportista

DLDP-jäsenet käyttävät DLDP-tuloksia ottaakseen osaa erinäisiin meneillä oleviin keskusteluihin EU:ssa, koskien esimerkiksi digitaalisia sisämarkkinoita, paikannusta ja kansallisten vähemmistöjen raporttia, jotta DLDP:n tulokset ja löydökset voidaan valtavirtaistaa osaksi tämänhetkistä keskustelua ja ehdotuksia. (2018-2019)

4

Rakennetaan jäsenmaiden jo olemassaolevan kannatuksen pohjalle

Useat jäsenmaat, joilla itsellään on aliresursoituja kieliä kuten Baltian maat ja Slovenia, ovat ilmaisseet vahvan tukensa digitaaliselle kielenkehitykselle. Tätä tukea voidaan käyttää työntöapuna DLDP-ehdotuksille, jotta ne valtavirtaistuisivat osaksi laajempaa keskustelua digitaalisesta kehityksestä ja valmiuksista.

5

Euroopan neuvosto

DLDP:n tulokset ja ehdotukset esitellään Eurooppalaisen alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan peruskirjan asiantuntijakomitealle, Framework Convention for National Minorities -sopimuksen neuvonantajakomitealle, sekä Euroopan neuvoston parlamentaariselle yleiskokoukselle. Erityisesti korostetaan sitä, kuinka AV-kielten digitaalinen kehitys edistää Peruskirjan ja FCNM:n toimeenpanoa. Kuten EU:nkin kanssa, DLDP haakee tukea sille, että projektia jatkettaisiin kattamaan kaikki eurooppalaiset AV-kielet. Tukea AV-kielten digitaalisten valmiuksien valvomiseen ja kehittämiseen lisätään Peruskirjaan ja FCNM:iin ylimääräisinä pöytäkirjoina. (2018-2019)

6

Yhdistyneet kansakunnat

DLDP/ELEN tapaa YK:n edustajia YK:n alkuperäiskansojen pysyvistä foorumista ja Vähemmistöjen foorumista keskustellakseen siitä, kuinka digitaalinen kehitys hyödyttää vähemmän käytettyjä kieliä ja alkuperäiskansojen kieliä, ja suositellakseen Koulutusohjelman ja Kielenselvitysmispakkauksen käyttöönottoa. (2018/2019)

7

UNESCO

DLDP/ELEN tapaa UNESCO:n kanssa esitelläkseen DLDP:n tuloksia ja löydöksiä. Vuonna 2019 UNESCO järjestää Alkuperäiskansojen kielten vuoden, johon ELEN osallistuu. Tapauksia järjestetään tietoyhteiskuntaosaston kanssa DLDP:n edistämiseksi UNESCO:n kanssa. (2018/2019)

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2018-0228+0+DOC+PDF+Vo//EN>

³ [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)598621](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2017)598621)

DLDP ETENEMISSUUNNITELMA

Etenemissuunnitelman aikataulu

Kieliyhteisötaso (vuodesta 2018 eteenpäin)

Kieliyhteisön taso

1

Kehitetään tietoisuutta DLDP:stä jokaisen eurooppalaisen AV-kieliyhteisön parissa.

ELENin AV-kielten järjestöjen verkoston kautta DLDP työskentelee levittääkseen projektin löydöksiä kaikkien AV-kieliin liittyvien asianomaisten parissa Euroopassa, mukaanlukien järjestöt, yliopistot, tutkimuskeskukset ja hallinnot.

2

Työskennellään sen varmistamiseksi, että AV-kieliyhteisöt ryhtyvät toimeen ja ottavat DLDP-löydökset käyttöön.

Kun AV-kieliyhteisöt on tehty tietoisiksi DLDP:n löydöksistä ja ehdotuksista, on tärkeää että kukin niistä panee löydökset käyttöön oman kielensä parissa, käyttäen Digitaalista kielenselviytymispakkausta ja Koulutusohjelmaa. Yhteisöt voivat haluta toteuttaa oman tutkimuksensa varmistaakseen digitaaliset kieliprioriteetit ja luodakseen ruohonjuuritason aloitteita kehityksen tukemiseksi.

3

Muunnetaan AV-kieliyhteisöjen tuki kansallisen ja eurooppalaisten tasojen aloitteiksi.

Kun AV-kieliyhteisöt ovat toimineet pannakseen DLDP-ehdotukset täytäntöön, on tärkeää, että ne kehittävät paikallisen ja kansallisen tason aloitteita, kuten AV-kielten digitaalisia kielihankkeita, jotka keskittyvät parantamaan niiden kielten digitaalista kapasiteettia. Ne voivat myös luoda uutta lainsäädäntöä tämän prosessin helpottamiseksi.

4

Kannustetaan AV-kieliyhteisöjä luomaan yhteistyölinkejä suurten kieliteknologiakehittäjien kanssa

DLDP auttaa AV-kieliyhteisöjä kehittämään omia yhteyksiään suuriin digitaalisiin palveluntarjoajiin kuten Googleen ja Microsoftiin, varmistaakseen että suuryritykset työskentelevät varmistaakseen resursseja näillä kielillä. Vaikka ELEN työskenteleekin varmistaakseen tämän poliittisella tasolla, on tehokkaampaa, että kieliyhteisöt itse ovat yhteydessä suuriin kehittäjiin edistääkseen asiaansa.

Yhteistyö tietotekniikkajärjestöjen kanssa

Koordinoidaan Meta-Netin ja LT Innovaten kanssa

Meta-Net julkisti oman, yksityiskohtaisen toimintasuunnitelmansa kieliteknologian kehitystiestä. Tämä toimintasuunnitelma kieliteknologiateollisuuslähtöinen, kun taas DLDP:n toimintasuunnitelma on AV-kielilyhteisölähtöinen. Täten on tärkeää, että yhteistä koordinoitua tapahtuu, jotta kieliteknologiateollisuus tehdään tietoiseksi ei vain DLDP-löydöksistä ja AV-kielilyhteisöjen digitaalisista tarpeista, vaan myös tutkimuksesta, jota Meta-Net on jo tehnyt. Täten järjestetään tapaamisia Meta-Netin ja LT Innovaten kanssa jatkuvan dialogin kehityksen luomiseksi DLDP:n ja ELENin kanssa AV-kielten digitaalista kehitystä koskien. (2018/2019)

Koordinoidaan yhdessä kieliteknologiateollisuuden ja Human Language Projectin kanssa

Kuten yllä mainittiin, jotta HLP voisi onnistua on elintärkeää, että AV-kielten digitaalinen kehitys priorisoidaan hankkeen sisällä. Tämä vaatii yhteistyötä kieliteknologiateollisuuden kanssa ja jatkuvia tutkimuksia AV-kielilyhteisöjen digitaalisista tarpeista. (2020-)

1

2

DLDP ETENEMISSUUNNITELMA

Etenemissuunnitelman aikataulu

Keski- ja pitkän tähtäimen toimet

EU-direktiivi kielten digitaalisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Direktiivi auttaa varmistamaan, että jäsenvaltiot ja EU tukevat aliresursoitujen kielten digitaalisten valmiuksien kehittämistä. Ehdotus myös täydentää olemassa olevaa Digitaalisten sisämarkkinoiden aloitetta. Asiakirjaluonnos hahmottelee direktiivin luonnoksen vuonna 2018, ja se esitellään komissiolle ja mepeille.

Sisällytetään DLDP-suositukset tietotekniikka- ja kieliteknologiateollisuuteen

DLDP:n ja ELENin kanssa käytyjen keskustelujen seurauksena tietotekniikka- ja kieliteknologiateollisuus työskentelee varmistaakseen, että DLDP-suositukset pannaan käytäntöön.

Sisällytetään DLDP-suositukset julkisen sektorin organisaatioihin.

DLDP ja ELEN työskentelevät sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot, autonomiset hallinnot ja paikallishallinnot panevat toteen DLDP-suositukset koskien AV-kielten digitaalisia valmiuksia.

Varmistetaan DLDP-ehdotusten ja uuden kielellisten oikeuksien varmistavan Donostia-pöytäkirjan välinen synergia

Pöytäkirja⁴ on uusi uraauurtava työkalu AV-kielten tukemiseksi ja suojaamiseksi, ja siihen kuuluu suosituksia näiden kielten kieliteknologisen kehityksen varmistamiseksi.

⁴ Katso <http://protokoloa.eus/en>

Arviointi ja raportointi

Toimintasuunnitelman tavoite on AV-kielten digitaalisten tarpeiden normalisointi tietotekniikka- ja kieliteknologiateollisuudessa siten, että kaikkien eurooppalaisten kielten tarpeet otettaisiin huomioon, aivan kuten julkisen sektorin digitaaliset tarpeet.

Kehityksen valvomiseksi EU:n täytyy luoda direktiiviin sisällytetty raportointimekanismi, jolla AV-kielten digitaalisia valmiuksia valvotaan ja tuetaan jokaisessa jäsenvaltiossa.